

č. 1662/41-3, F-10.637, postačí, jestliže poplatník předloží k průkazu nedobytnosti pohledávky i pouhé dobrozdání — znalecký posudek — účetních znalců. Nevyžaduje se tedy, aby bylo bezpodmínečně prokázáno, že pohledávka byla skutečně vymáhána a že kroky nevedly k cíli.

Z odůvodnění tohoto nálezu N. s. s. citujeme:

»Z nař. rozhodnutí plyne, že žal. úřad stojí na stanovisku, že posudek znalců účetnictví, že pozůstalostní pohledávka byla ke dni zůstavitelova úmrtí nedobytná, netvoří průkaz nedobytnosti pohledávky ve smyslu § 17 cí. nař. ř. z. č. 278/1915, jestliže nebylo zároveň prokázáno, že byly podniknuty zákroky k dobytí této pohledávky a že tyto zákroky neměly výsledku. Názor, že zmíněný znalecký posudek sám o sobě nepostačuje k průkazu nedobytnosti pohledávky ku dni úmrtí zůstavitele, odůvodnil žal. úřad tím, že jde o pouhý úsudek znalců.

Leč tomuto stanovisku žal. úřadu stížnost právem odporuje, tvrdíc, že znalecký posudek, i když je pouhým úsudkem, nepostrádá povahy důkazu. Vždyť právní řád zásadně uznává znalecké dobrozdání za důkazní prostředek o skutečnostech, na jejichž existenci lze pouze usuzovati na podkladě odborných znalostí. Není pochyby o tom, že na nedobytnost pohledávky lze i bez odborných znalostí usuzovati z toho, že kroky podniknuté k jejímu vydobytí neměly výsledku. Není-li však průkaz o bezvýslednosti kroků podniknutých k vydobytí pohledávky po ruce, nezbyvá než prokázati nedobytnost pohledávky jiným způsobem a to podle okolností případu třeba též znaleckým dobrozdáním znalců účetnictví, kterých ustanovení § 17 cit. cí. nař. jako průkazní prostředek nevyklučuje.

Jest tudíž názor žal. úřadu, že posudek znalců účetnictví o nedobytnosti pozůstalostní pohledávky ke dni zůstavitelova úmrtí nemůže býti sám o sobě postačujícím průkazem ve smyslu cit. § 17, v odporu se zákonem.

Stavovské hlídky.

Hlídka advokátů.

Řídí Dr. Stanislav Hendrych, gen. taj. Adv. komory v Praze II., Mikulandská ul. č. 18.

Pavel Körbel:

ČESKOSLOVENSKÁ ADVOKACIE V EMIGRACI.

Následky mnichovského diktátu a události 15. března 1939 se dotkly advokátského stavu dříve a ve značnější míře než snad kteréhokoli jiného. To mělo za následek, že se již za doby t. zv. druhé republiky a v prvních měsících po nacistické okupaci a vzniku t. zv. protektorátu vystěhoval z území Československé republiky určitý počet příslušníků našeho stavu, aby hledali útočiště a záchranu ve svobodném světě. V těchto řádcích chci se, pokud to moje znalost poměrů dovoluje, pokusiti o to, podati čtenáři stručný referát, jak se příslušníci stavu v emigraci uplatnili, jakým způsobem a v jakém rozsahu přispěli aktivně k osvobození republiky, jak pracovali odborně nebo ve válečném úsilí nebo v úseku sociálním, a jak se připravovali na činnost v osvobozené a obnovené vlasti. Zdůrazňuji ovšem, že pomůcky, které mám toho času k dispozici, jsou kusé a neúplné a že tudíž spoléhám z největší části na svou paměť.

Je jasné, že advokacie je jedno z povolání, které se nejméně hodí pro emigraci. Znalost předpisů československého právního řádu, praxe v řízení před československými správními, berními a jinými úřady a soudy, zkuše-

nosti o finančních, hospodářských a sociálních poměrech Československa, to vše jsou sice cenné předpoklady pro úspěšný výkon advokátského nebo jemu příbuzného povolání v Československu, nekvalifikují však samy o sobě pro obdobnou činnost v jiném státě, kde přistupují k nezalosti předpisů, zvláštěních poměrů a praxe a k nedostatku finančních a jiných provozních prostředků často ještě překážky formálního rázu, na př. nedostatek státní příslušnosti, předepsaných zkoušek a akademických hodností a hlavně také nezalost jazyka, která pro většinu lidí je zejména v pokročilejším věku překážkou přímo nepřekonatelnou. Vyhlídky československých advokátů v cizině byly tedy poměrně nepříznivé a zkušenost také ukázala, že měli větší potíže při svých snahách o získání nové existence, než příslušníci jiných povolání. Přesto můžeme říci, že českoslovenští advokáti v emigraci čestně obstáli. Především poskytl válka mnohým příslušníkům našeho stavu nadmíru vítanou a přímo toužebně očekávanou příležitost, aby se stali přímými účastníky boje proti nacismu a fašismu a za osvobození republiky v řadách československé zahraniční nebo některé jiné spojenecké armády. Mladší kolegové konali polní službu ve Francii, ve Velké Británii, na Středním východě a na východní frontě, ve vzduchu i na zemi, starší se uplatnili dobře ve správní a soudní službě vojenské. Převážná většina vojenských soudců a prokurátorů u zahraniční armády se skládala z advokátů a totéž platilo o právnících, činných u ústřední vojenské správy. Mnozí kolegové získali vojenská vyznamenání a někteří obětovali své životy v gigantickém zápase o záchranu a lepší budoucnost světa.

Řada dalších advokátů a kandidátů advokacie měla možnost sloužit vlasti ve válce ve službách civilních. Advokáti se dostali na mnohá přední místa v aparátu československého státního zřízení v zahraničí a jen příkladmo uvádím, že ze šesti členů Právní rady, která v rámci státního zřízení v zahraničí plnila do určité míry funkci Nejvyššího správního soudu, byli tři advokáty. Příslušníky našeho stavu jsou též československý zástupce v komisi Spojených národů pro válečné zločiny a jeho zástupce, kteří mají právě v nynější fázi vyšetřování válečných zločinců tak význačný úkol. Vedoucí úředníci, pověření legislativně a jinou právní agendou v jednotlivých ústředních úřadech a ve Státní radě, se rekrutovali z převážné většiny z našich řad. Několik kolegů pracovalo a pracuje dosud ve Velké Británii i ve Spojených státech severoamerických jako právní konsultanti pro středoevropské právo a těší se u britských a amerických právníků zaslužené důvěře. O tom, jak příslušníci stavu vyvíjeli s úspěchem odbornou činnost též v rámci stavovské organizace, pojednáme v další části tohoto referátu.

Ke cti stavu budiž však také zdůrazněno, že mnozí advokáti a kandidáti advokacie, kteří nebyli tak šťastní, že se mohli zapojit do svazku československé nebo jiné spojenecké armády nebo do ústrojí československého státního zřízení v zahraničí, konali velice platné služby v nejrůznějších funkcích u našich spojenců, na př. jako úředníci železničních podniků, v nejrozmanitějších administrativních úřadech, v průmyslových a jiných pro válku důležitých podnicích a pod. Nemały byl počet těch, kdož využili emigrace k tomu, aby se naučili nějaké kvalifikované manuální činnosti v oboru válečného průmyslu a kdož, nedbajíce svého předběžného vzdělání a dřívější své praxe, přispěli prací svých rukou, tedy způsobem nejvyšší čestným a uznání hodným, k společné věci spojenců.

Po tomto povšechném přehledu o osudu československých advokátů v emigraci dostávám se nyní ke zprávě o činnosti jejich stavovské organiza-

ce v zahraničí. Léta 1939 až 1941, kdy svět žil pod dojmem počátečních vojenských úspěchů Němců a jejich satelitů a kdy Velká Británie a zejména londýnská oblast prodělaly nebezpečí invase a od září 1940 období takřka nepřetržitých těžkých náletů, nebyla vhodnou dobou pro jakoukoliv organizační činnost a naopak životní nebezpečí, v němž tehdy žili zejména obyvatelé anglického hlavního města, mluvilo proti takovým snahám. Válčná situace se však změnila v roce 1941 v důsledku hrdinného a úspěšného boje Sovětského svazu proti německým vetřelcům a již koncem uvedeného roku ustavil se v Londýně přípravný výbor, který si vzal za úkol zřízení stavovské organizace československých advokátů ve Velké Británii. Na podkladě činnosti tohoto výboru došlo dne 28. dubna 1942 v Československém ústavě v Londýně k ustavující volné hromadě »Spolku československých advokátů ve Velké Británii«. Spolek měl asi 45 zakládajících členů a prvním jeho předsedou byl známý a všeobecně důvěře a oblibě svých kolegů se těšící pražský advokát dr. Heřman Růžička. Tento po stránce teoretické i praktické stejně zkušený a zdatný kolega vedl spolek v první fázi jeho existence přes zákeřnou nemoc, již podlehl dne 1. ledna 1944, obětavě a úspěšně. Spolek vyvíjel od prvního počátku rozsáhlou činnost stavovskou, odbornou, sociální a také propagační. Navázal a důsledně pěstoval přátelské styky s londýnskou Law Society, která je jakýmsi ekvivalentem naší Advokátní komory, totiž povinnou odbornou organizací t. zv. solicitorů, s organizacemi druhé kategorie anglických advokátů (barristerů) a se spolky a organizacemi ostatních exilovaných spojeneckých právníků. Spolek pořádal četné přednášky anglických a československých právníků o nejrůznějších předmětech, které měly zájem pro právníky obou národů a ostatní spojenecké kolegy, staral se za vydatné podpory ministerstva sociální péče úspěšně o řadu nemocných a starších kolegů, podával československým ústředním úřadům posudky a dobrá zdání o různých otázkách právních, vydával vedle určitého počtu samostatných odborných publikací pravidelně spolkový časopis, který mimo část spolkovou a administrativní míval zvláštní část odbornou s cennými příspěvky a pravidelnými referáty o zákonodárné činnosti československého státního zřízení v zahraničí, se zajímavými zprávami z vlasti a recensemi o anglických a československých právnických knihách a dílech. Když v roce 1943 došlo v Londýně ke zřízení zvláštní organizace spojeneckých právníků »The Allied Lawyers' Foyer«, navázal spolek ihned úzké styky s ní a jako jediný organizovaný útvar spojenecký pořádal společně s ní řadu významných přednášek.

Touto svou činností získal si spolek uznání pana presidenta republiky a všech členů vlády, zejména ministrů spravedlnosti a vnitra, ministra zahraničních věcí a státního ministra v tomto ministerstvu. Také předseda Státní rady a jednotliví její členové věnovali pracím spolku a jeho podnikům značný zájem a podporu. Zvláště se o spolek zasloužili pan ministr vnitra a pan přednosta školského a osvětového odboru při ministerstvu vnitra, kteří spolku povolili na jeho odbornou činnost přiměřenou subvenci. Mimoto umožnil mu školský a osvětový odbor zřízení dopisového kursu, který na podkladě rozsáhlých studijních prací několika kolegů, ustanovených jeho redaktory, informoval československou veřejnost v emigraci přehlednými a přiměřeně zhuštěnými referáty o obsahu předpisů, jež v době okupace fakticky platily v t. zv. protektorátě. Ministerstvo zahraničních věcí zase podporovalo finančně i jinak podniky spolku, které měly ráz propagační a, jak již uvedeno, ministerstvo sociální péče dokazovalo opatřeními

ministra a vedoucích úředníků, učiněnými ve prospěch postižených členů stavu, zcela mimořádné porozumění pro jejich svízelnou situaci.

Tento zdárný vývoj spolku měl za následek, že počet jeho členů vzrostl do začátku roku 1945 asi na 180, při čemž mezi nimi byli též kolegové ve Spojených státech severoamerických, v Kanadě, v řadě zemí na Středním východě a v Africe a také v několika jihoamerických státech, jako na př. v Argentině a Bolívii. V důsledku toho změnil spolek v roce 1943 název na »Spolek československých advokátů v zahraničí«. Členové spolku, kteří sloužili v československé vojenské jednotce na Středním východě nebo měli jinak dočasné své bydliště v této oblasti, zřídili v roce 1943 se souhlasem ústředí spolku odbočku, která s ním spolupracovala, pokud to poměry dovozovaly, a vyvíjela za jeho podpory značnější odbornou i sociální činnost.

Není možno, abych v rámci tohoto stručného referátu mluvil o podrobnostech. Jakmile budeme mít možnost přestěhovat rozsáhlý archiv spolku do Československa, bude lze doplniti tyto kusé a povšechné informace konkrétnějšími a přesnými údaji. Dnes chci v závěru jen ještě dodat, že spolek vydal m. j. s podporou školského a osvětového odboru ministerstva vnitra na jaře 1944 v Londýně »Poctu k šedesátým narozeninám presidenta dr. Edvarda Beneše«. Tato odborná publikace obsahovala řadu aktuálních příspěvků z oblasti československého, britského a mezinárodního práva a některá právní pojednání rázu povšechného. Se zvláštním zájmem se setkala poslední publikace spolku, vydaná v lednu 1945, totiž vysvětlivky kolegy dr. E. Schwelba k ústavnímu dekretu presidenta republiky ze dne 3. srpna 1944 o obnovení právního pořádku. Okolnost, že právě došlo v těchto dnech k vyhlášení tohoto nadmíru důležitého ústavního dekretu ve Sbírce zákonů a nařízení, — publikace se stane právním praktikům zajisté vítanou pomůckou při výkonu povolání v osvobozené vlasti, — je pro příslušníky stavu, kteří se v emigraci sdružili ve Spolku československých advokátů v zahraničí, jedním ze znamení, že jejich práce v exilu nebyla marná a že se jim podařilo v rámci svých možností přispěti nejen k osvobození vlasti a k utužení jejich styků se spojenci, ale také k přípravě obnovy jejího právního řádu.

Substituti v pohraničí.

České Budějovice: Čes. Krumlov: JUDr. Vladimír Šmirous. — Nové Hrady: JUDr. Robert Borský. — Větrní: JUDr. Jan Vevera.

Česká Lípa: Bor: JUDr. Jan Sýkora. — Čes. Kamenice: JUDr. Frant. Sedlák. — Čes. Lípa: JUDr. Jan Riedl. — Georgswalde: JUDr. Karel Kopfstein-Penk. — Hanšpach: JUDr. Emanuel Hykš. — Krásná Lípa: JUDr. Emanuel Hykš. — Mikulášovice: JUDr. Emanuel Hykš. — Mimoň: JUDr. Jan Sýkora. — Rumburk: JUDr. Karel Kopfstein-Penk. — Šluknov: JUDr. Karel Kopfstein-Penk. — Varnsdorf: JUDr. Karel Křídlo. — Velký Šenov: JUDr. Karel Kopfstein-Penk. — Wölmsdorf: JUDr. Emanuel Hykš.

Hradec Králové: Broumov: JUDr. Otto Prikner. — Králíky: JUDr. Jaroslav Šklíba.

Cheb: Aš: JUDr. František Charous. — Bečov: JUDr. Jiří Novotný. — Falknov n. O.: JUDr. Miloslav Kořínek. — Cheb: JUDr. Mirko Poledna, JUDr. Hynek Košler, JUDr. Jiří Mareš, JUDr. Martin Schröpfer. — Karlovy Vary: JUDr. Karel Štych, JUDr. Miroslav Vejlupek, JUDr. Vladimír Halouzka, JUDr. Miroslav Prokeš, JUDr. Svatopluk Krča, JUDr. František Semorád. — Kraslice: JUDr. Jan Jariš. — Kynšperk: JUDr. Miloslav Kořínek. — Kynžvart Lázně: JUDr. Jiří Novotný. — Loket: JUDr. Josef Libus. — Mariánské Lázně: JUDr. Jiřina Čáchová, JUDr. Jiří Novotný. — Nejdek: JUDr. Jan Jariš. — Planá: JUDr. Josef Janda. — Přimda: JUDr. Marie Šulcová. — Tachov: JUDr. František Forejt. — Vildštejn: JUDr. Martin Schröpfer. — Žlutice: JUDr. Josef Schejbal.

Jičín: Hostinné: JUDr. Jaromír Jerie. — Rokytnice: JUDr. Oldřich Beneš. — Trutnov: JUDr. Otto Šindelář, JUDr. Jiří Tintěra. — Vrchlabí: JUDr. Jaromír Jerie.

Liberec: Frýdlant: JUDr. Josef Moravec. — Hrádek n. N.: JUDr. Karel Votruba. — Chrastava: JUDr. Karel Votruba. — Jablonec n. N.: JUDr. Karel Hengal, JUDr. Evžen Hermann, JUDr. Oldřich Ježek, JUDr. František Mls, JUDr. Josef Vlček, JUDr. Jiří Zákrejs. — Liberec: JUDr. Bohumír Jakerle, JUDr. Josef Kyselka, JUDr. Josef May, JUDr. Josef Vindyš, JUDr. Miroslav Štafl, JUDr. Kamil Vipler, JUDr. Karel Votruba. — Tanvald-Šumburk: JUDr. Josef Vindyš.

Litoměřice: Benešov n. Pl.: JUDr. Stanislav Příkryl. — Děčín: JUDr. Jiří Tuček, JUDr. Vlad. Broček. — Chabařovice: JUDr. Em. Ordnung. — Litoměřice: JUDr. Oskar Dinter, JUDr. Bohdan Kadlec, JUDr. Jaroslav Šturm, JUDr. Radoslav Tereba. — Lovosice: JUDr. Rudolf Cervinka. — Štětí: JUDr. Jiří Zikán. — Teplice-Šanov: JUDr. Stanislav Fibír, JUDr. Kamil Kominík, JUDr. Karel Kučera, JUDr. Jaroslav Kurz, JUDr. Ferdinand Pohanka, JUDr. Erich Hahn. — Ústí nad Lab.: JUDr. Emanuel Ordnung, JUDr. Josef Thein, JUDr. Jaroslav Měšťák, JUDr. Bohumír Neuwirth. — Ústěk: JUDr. Radoslav Tereba.

Most: Bílina: JUDr. Zbyněk Karas. — Doupov: JUDr. Jaroslav Vágner. — Duchcov: JUDr. František Peták. — Ervénice: JUDr. Jindřich Bálek. — Horní Litvínov: JUDr. Dimitrij Bendl. — Chomutov: JUDr. Jindřich Bálek, JUDr. Jaromír Knorre, JUDr. Vladimír Kočárek, JUDr. Josef Šmrha. — Jesenice: JUDr. Miroslav Bartoš. — Jirkov: JUDr. Jan Vaněček. — Kadaň: JUDr. Theodor Till. — Most: JUDr. Dimitrij Bendl, JUDr. Jaromír Kovařík, JUDr. Karel Listopad, JUDr. Antonín Tichý, JUDr. Jan Vaněček. — Podbořany: JUDr. Pravoslav Smrčka. — Postoloprty: JUDr. Václav Zima. — Přísečnice: JUDr. Jaromír Kovařík. — Vejprty: JUDr. Václav Šaman. — Žatec: JUDr. Jaroslav Vágner.

Písek: Prachatice: JUDr. Jaroslav Rothbauer. — Vimperk: JUDr. Emil Kraus.

Plzeň: Horšovský Týn: JUDr. Josef Dort. — Hostouň: JUDr. Josef Dort. — Pobežnice: JUDr. Josef Dort. — Stod: JUDr. Stanislav Kaiser. — Stříbro: JUDr. Marie Šulcová, JUDr. Vladimír Pucholt. — Touškov: JUDr. Josef Rada.

Z r e d a k c e. Od č. 1. roč. VIII (1943—1944) až do převzetí vydávání tohoto časopisu Advokátní komorou pro Čechy spoluredigoval »Právní praxi« p. veřejní rada dr. Veselý jakožto zástupce ministerstva spravedlnosti. Redakce děkuje dr. Veselému za obětavou spolupráci, díky jíž se zdařilo časopis po celou dobu okupace udržeti na odborné úrovni dobré české tradice a jehož obezřelosti jest i děkovati za nepřerušené vydávání. Redakce je proto také oprávněna vysloviti dr. Veselému vděčnost jménem celé početné čtenářské obce »Právní praxe«. Dr. Veselý jako odborník zejména pro právo občanské přislíbil redakci svou spolupráci i pro budoucnost hlavně při otázkách nového občanského zákoníka.

Autoři článků v tomto čísle

Min. rada ministerstva vnitra Vladimír V e r n e r, přednosta odboru v »Národní správě majetkových podstat majetkového úřadu atd.« v Praze dr. Viktor K n a p p, mag. rada doc. dr. Adolf Š t a f l, univ. prof. dr. Bohuš T o m s a, univ. prof. dr. Vladimír K u b e š, soudce u vrch. soudu v Praze dr. Josef R u b e š - R a n f t l, advokát v Praze dr. Jan T r e f a n e c, advokát v Praze dr. Kamil P a c h o l í k, přednosta legislativního odboru Předsednictva vlády dr. Pavel K ö r b e l.